

ART & CO

PILAR PARCERISAS

Monuments efímers

L'exposició *Monument*, que recupera de l'oblit els espais de l'antic convent i caserna de Sant Agustí, ens posa en qüestió algunes característiques de la idea de monumentalitat que convencionalment hem heretat. Per tradició, el monument és una obra pública, d'arquitectura o escultura, feta per perpetuar el record d'una persona o d'un esdeveniment memorable. D'aquí, els monuments funeraris o sepulcres i l'escultura de pedestal, amb la qual neix l'estatuària pública del segle XIX. Els monuments esdevenen símbols de victòries i víctimes de les derrotes. Recordem respectivament i a tall d'exemple el *Monumento al Valle de los Caídos*, obra magna de l'arribada del franquisme, i la retirada i destrossa de les estàtu-

es de Lenin a l'URSS, després de la caiguda del Mur de Berlín.

Per això, sovint, el seu interès artístic és relatiu, perquè prima més la ideologia, la política i el seu valor social paradigmàtic que la qualitat artística de l'obra en si mateixa. En les últimes dècades, la idea de monumentalitat s'ha anat desplaçant de l'escultura a l'arquitectura i aquesta és, en la societat contemporània l'autèntic monument. Les grans ciutats, desproveïdes d'arquitectura de funcions productives, han deixat els seus solars per a la construcció d'arquitectures monumentals: òperes, museus, teatres, auditoris, grans contenidors en què l'arquitectura, el continent, absorbeix i s'identifica amb el contingut, substituint-lo. A vegades, ens preguntem si són els cenotafis de la cultura, els sepulcres immaculats per a la pervivència de la cultura morta, perquè la

cultura viva s'ha extingit en la seva marginalitat. En qualsevol cas, a hores d'ara no hi ha dubte que l'herència monumental dels règims democràtics occidentals serà l'arquitectura simbòlica, els edificis que són un monument a la contemporaneïtat, a l'època actual.

A l'escultor poca cosa li queda per fer. Ironies sense pedestal, monuments efímers, alegories d'investigació pura, il·lustració política o caricatura. Diferents artistes, escultors, arquitectes i dissenyadors que treballen a Ciutat Vella han pres un alcalde de Barcelona com a referència a l'exposició *Monument*. Entre l'*humor*, el *divertiment*, la crítica, la caricatura i l'esperança, han estat *monumentalitzats* diferents alcaldes i els seus atributs: la feina feta. Peret recorda amb regust medieval la investidura del primer conseller en cap de la ciutat,

Ponç d'Alest, l'any 1257; Xefo Guasch recorda la vocació subterrània i urbanitzadora de Darius Romeu, baró de Viver, constructor del ferrocarril de Balma i del metropolità; Oriol Bohigas i Beth Galí evoquen l'enllumenat del Barcelona de Joan Pich i Pon; Miralda llança una mirada crítica a la corrupció del primer alcalde del franquisme, Miquel Mateu; Enric Miralles i Benedetta Tagliabue escenifiquen l'exili i persecució del republicà Carles Pi i Sunyer. *La sortida del túnel* és un espai encortinat que Juli Capella i Quim Larrea dediquen a l'alcalde de la transició, Jordi Socias i Humbert. Pep Duran ha construït una caixa-monument amb prestatges encastats d'objectes pròxims a Narcís Serra, una definició harmònica de la seva personalitat, i Jordi Benito retrata Pasqual Maragall com l'energia que transporta la cul-

tura mitjançant un cotxe mig cobert de carbó que mou un piano. Tallers oberts ha instal·lat unes vitrines amb frases reivindicatives per als artistes de Ciutat Vella i que qüestionen la idea de monument.

A l'artista, bufó de la Cort, li queda només subratllar les ironies del destí. Ningu no s'ha atrevit amb l'alcalde Porcioles. I és que, superar la dura i implacable crítica que Joan Brossa va dedicar amb el seu particular poema-objecte a aquest alcalde del franquisme i que cap autoritat no gosa a posar a la via pública, es feia realment difícil. La seva absència és un monument encobert, silenciós, pesa com una llosa. L'altre monument real és el claustre del convent de Sant Agustí amb restes d'arcades gòtiques, que ara podem visitar amb gran plaer, descobrint secrets de la Barcelona ignota.